

водопостачання та водовідведення; встановлення мораторію на застосування штрафних санкцій до сільськогосподарських підприємств, що застосовували спеціальний режим оподаткування ПДВ за зниження такими платниками податкового зобов'язання з ПДВ або завищення ними бюджетного відшкодування, які виникли внаслідок порушення порядку розподілу податкового кредиту та інше [2].

Однак, слід визнати, що ці заходи не є системними та не справляють достатнього ефекту, до того ж мають деякі ознаки лобізму. Саме тому питання податкового стимулювання інвестиційної діяльності потребує подальших досліджень в форматі загальної концепції реформування податкової системи України.

#### **Література:**

1. Мельник М. І., Мединська Т. В. Вплив податкових чинників на активізацію інвестиційних процесів в Україні / М. І. Мельник, Т.В. Мединська // Український соціум. – 2011. – №2. – С. 126-134.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні : Закон України від 21.12.2016 р. за №1797-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1797-viii> – Назва з титулу екрану.
3. Шевчук І. В. Податкове регулювання інвестиційної діяльності / І. В. Шевчук // Наукові читання – 2013 : наук.-теорет. зб. / ЖНАЕУ. – Житомир: ЖНАЕУ, 2013. – Т. 2. – С. 152–155.

## **ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ**

*Костолонова Л.В.*

ст. викладач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

*Станкова В.В.*

студентка 4 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

*м. Одеса*

Фінансування підприємств є складним і водночас необхідним елементом для їх успішного і сталого розвитку та утримання на конкурентному рівні. Більшість підприємств зіштовхнулися з проблемою нестачі, важкої доступності до всіх видів ресурсів. В умовах диспаритету цін на продукцію або послуги, засоби виробництва й сировину, енергоносії підприємствам важко забезпечити свій розвиток. Тому дослідження фінансового забезпечення сталого розвитку підприємства необхідно розглядати з позиції системно-синергетичного підходу, що являє собою сучасний міждисциплінарний інструментарій дослідження складних динамічних систем, оскільки підприємства є складною відкритою системою, що володіє властивістю внутрішньої цілісності і постійного обміну з зовнішнім середовищем.

Значний вплив на формування наукових уявлень про сталий розвиток, стабільність, глобалізацію формують праці класиків теорії і методології розвитку економічних систем; розробників теорії циклів та криз; дослідників теорії синергетики. Методологічним підґрунтям дослідження стали наукові праці українських та зарубіжних авторів: Б.П. Белоусова, О. Білоруса, М. Блауга, Б. Боулінга, В. Гейця, А.М. Жаботинського, В.П. Залуцького,

М. Кондратьєва, В. Коллонтая, Р. Коуза, П. Кругмана, Д. Лук'яненка, В. Лукашевича, Ю. Пахомова, І. Пригожего, Т. Туниці, Г. Хакена та інших. Проте існує потреба в подальшому дослідженні питань, пов'язаних з фінансовим забезпеченням підприємств при досягненні сталого розвитку на основі синергетичного підходу, що і стало метою даної роботи.

Синергетика - досить молода галузь науки, яка стала самостійним науковим напрямом лише в 70-і роки ХХ століття. Її назва походить від грецького слова «сінергейя», що означає спільну дію, співпраця [1]. Головним предметом вивчення синергетиків є процеси самоорганізації і саморозвитку, що протікають в природних і соціальних системах. Основними поняттями синергетики є «самоорганізація», «відкритість», «нелінійність», «нерівновагомість», «біфуркація», «флуктуація», «дисипативні структури», «аттрактор».

Схематично взаємодію цих понять можна пояснити за допомогою процесного підходу IDEF (Integrated Definition Function Modeling). В основі методології лежать чотири головні поняття (рис. 1): «Управління» (Control); «Вхід» (Input); «Вихід» (Output); «Механізм» (Mechanism) [2].

На рис. 1 хаос (ентропія) є присутньою в кожному елементі (у вході, виході, управлінні, механізмі), але для простоти вона приведена як додатковий вихід. Ентропія виходить із системи і її частина може експортуватися у зовнішнє

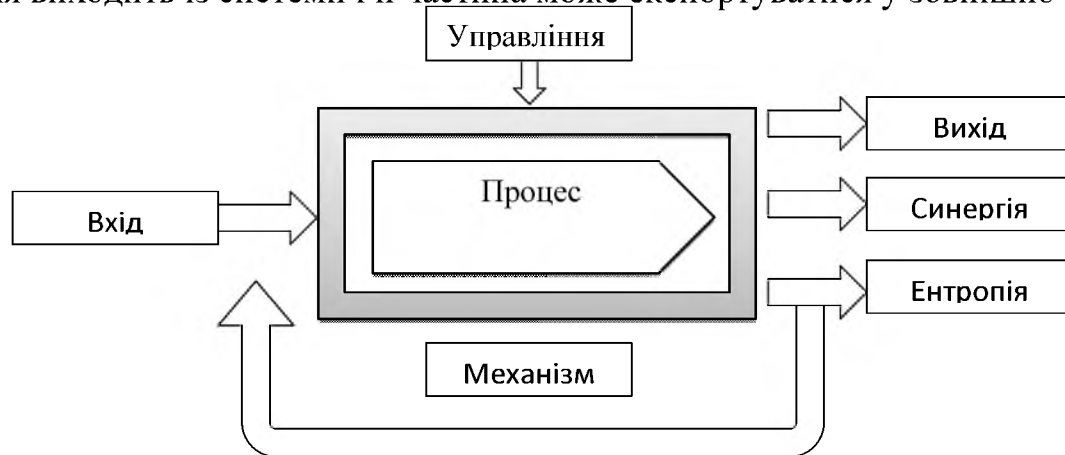


Рис. 1. Модель бізнес-процесу з врахуванням ентропії та синергії

середовище, а частина – у внутрішнє середовище, і тим самим поступати на вхід. Синергію виділено в окремий процес, оскільки синергія може утворюватися без управлінського впливу (в основному в природних системах), а може при управлінському впливі (на основі свідомої діяльності менеджера). Отже, менеджер в якості входу отримує ентропію, яку свідомо утилізує і перетворює на синергію. Тим самим забезпечує запас міцності системи, тобто створює «подушку безпеки». Тобто мінімізація виробництва ентропії та максимізація виробництва синергії є основним синергетичним принципом.

Тобто, коли цілі і завдання одного бізнес-процесу стають більш пріоритетними та перекривають цілі і завдання іншого бізнес-процесу, то їх розбіжність стає неминучою в результаті неузгодженості їх внутрішніх і зовнішніх векторів, які спрямовані до різних цілей. Тобто модель сталого розвитку підприємства орієнтується в своїй системній єдності та синергетичних за своєю природою принципах відбувається реалізація як мінімум трьох сумісних цілей: забезпечення економічної ефективності, соціальної справедливості, екологічної безпеки, що в сукупності слід розцінювати як синергетичний ефект.

Таким чином, синергетичний підхід у досягненні сталого розвитку підприємства проявляється як резонансний вплив керуючої підсистеми управління підприємством на механізми його внутрішньої самоорганізації та самодезорганізації на основі послаблення відповідних зворотних зв'язків, які нейтралізують загрози та активізують можливості, шляхом утилізації ентропії і перетворення її на синергію (створення позитивного синергетичного ефекту та нівелювання негативного синергетичного ефекту) з метою підтримання динамічного розвитку підприємства як економічної системи в сучасних умовах.

Тобто, філософія синергетичного управління сталого розвитку підприємства повинна виходити із того, що вірно підібране фінансове забезпечення є не тільки найбільш цінним ресурсом підприємства, але й найбільш адаптивним і негентропічним (можуть протистояти хаосу, якщо володіють інформацією та рухаються вздовж «бажаного» аттрактора). Завдяки цьому підприємство здатне підтримувати динамічну рівновагу і зберігати керованість в умовах впливу ендогенних та екзогенних загроз, часових обмежень і дефіциту інших видів ресурсів.

#### **Література:**

1. Освітологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В.О., Сисоєва С.О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 728 с.

2. Корчевська Л.О. Синергетичний підхід до управління економічною безпекою підприємства / Л.О. Корчевська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. – Випуск 1 (47). Т. 2, 2016 – С. 311-315.

### **ДЕРЖАВНІ БАНКИ ЯК ЯДРО БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ОЩАДБАНКУ»)**

**Журавльова Т.О.**

кандидат економічних наук, професор, завідувач  
кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

**Ткач О.В.**

студентка 4 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

*м. Одеса, країна*

Державні банки формують ядро банківської системи України та виконують важливу стабілізаційну роль, особливо під час криз. До фінансової кризи 2008—2010 рр. державні системні банки в Україні розвивались як універсальні, при цьому прискореними темпами зростав роздрібний бізнес (залучення коштів і кредитування населення). Після кризи спостерігається згортання кредитної активності державних банків, і роздрібний сегмент бізнесу стає переважно постачальником ресурсів. Окрім того, проблеми циклічної рентабельності, зумовлені низькими процентними ставками, стимулюють банки до диверсифікації джерел доходів, зокрема за рахунок збільшення частки комісійних доходів [2, с. 15].

Для державного банківського сектору початково були визначені завдання по сприянню економічному розвитку, в тому числі за рахунок підтримки експортно-імпоротної діяльності підприємств та гарантування вкладів населення.